

ФИЛМСКИ ЦЕНТАР СРБИЈЕ

Установа културе

Београд, Коче Поповића 9/III

Број: 03-1239

Датум: 27.05.2021.

На основу члана 18. Закона о кинематографији, а у складу са Уредбом о критеријумима, мерилима и начину избора пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединица локалне самоуправе, Филмски центар Србије, Установа културе од националног значаја, расписао је и објавио у дневном листу *Вечерње новости* дана 10. марта 2021. године Јавни конкурс за финансирање и суфинансирање пројеката у кинематографији за 2021. годину у категорији Суфинансирање производње мањинских копродукција.

Рок за доставу пријава био је 10. април 2021. године. На конкурс је укупно пријављен 41 пројекат, од којих два пројекта не испуњавају услове Конкурса: пријава за ЗМИЈИН ПЛИН је одбачена као непотпуна, а за ОТАПАЊЕ ВЛАДАРА због тога што предметни пројекат не поседује потписан уговор или потврду да је подржан на конкурс за продукцију у копродукционој земљи.

Комисија Филмског центра Србије, у категорији Суфинансирање производње мањинских копродукција у саставу: Мирко Бековић, председник, Ива Племић Дивјак, Саболч Толнаи, Горан Радовановић и Фети Даутовић чланови, донела је дана 26. маја 2021. године

ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ О ИЗБОРУ ПРОЈЕКТА ПО КОНКУРСУ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ И СУФИНАНСИРАЊЕ ПРОЈЕКТА У КИНЕМАТОГРАФИЈИ ЗА 2021. ГОДИНУ У КАТЕГОРИЈИ СУФИНАНСИРАЊЕ ПРОИЗВОДЊЕ МАЊИНСКИХ КОПРОДУКЦИЈА

На првом састанку Конкурсне комисије, одржаном 14. априла 2021. године, за председника је изабран Мирко Бековић и утврђен је метод рада, начин вредновања пројеката и динамика одржавања састанака. Одлучено је да сваки члан Комисије до следећег састанка прочита комплетну конкурсну документацију и сачини свој ужи избор пројеката, руководећи се критеријумима утврђеним Законом о кинематографији и Уредбом о критеријумима, мерилима и начину избора пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета Републике Србије, а нарочито водећи рачуна о аутентичности пројекта, оригиналности и иновативности, учешћу домаћих аутора, технике и локација, снимања у Републици Србији, изнајмљивања технике у Републици Србији, постпродукцији тона односно слике у Републици Србији.

Сви чланови Комисије су на другом састанку, одржаном 21. маја 2021. године, анализирали све пријављене пројекте. Након дебате и усаглашавања ставова, одлучено је да се у даље разматрање узме 16 пројеката.

На трећем састанку, одржаном 26. маја 2021. године чланови Комисије су поново дебатовали и заједнички прошли кроз пројекте који су се нашли на ужој листи, након чега су приступили већању и финалном усаглашавању ставова.

Ранг листа пројеката које Конкурсна комисија предлаже за подршку:

1. ЕКСКУРЗИЈА - БиХ

Дугометражни играни филм
Режија: Уна Гуњак
Продукција: Баш Челик
Предложени износ у РСД: 3.600.000

На претходном конкурс, сценарио за *Екскурзију* је од стране Комисије једногласно био препоручен као резервни пројекат (у случају да се изнађу додатна средства), или да се продуценти поново пријаве, са новом верзијом сценарија у ком би фокус био стављен на најмоћније драмске моменте, ликове и сцене, чиме би се сценарио, са посебним освртом на дијалоге, учинио још упечатљивијим и снажнијим. Новопослати пројектни досије и сценарио су у потпуности одагнали претходне сумње Комисије. Изузетно емпатичан и ефикасан сценарио тематизује свакодневицу адолесцената, напорну и стресну, натопљену непријатностима и изазовима који превазилазе њихове године и који су одраз друштва и извитопереног система вредности. Док *сви покушавају да им буде угодно*, троје протагониста проживљавају своје формативне дане најбоље што умеју, веома прецизно дефинишући читав спектар терета који су данашњим тинејџерима у аманет оставиле старије генерације са ових простора. Убедљивост сценарија, али и претходни значајни успеси редитељке, Уне Гуњак, те њених већинских и мањинских копродуцента учинили су да се овај пројекат нађе међу подржанима.

2. ДЈЕДА МРАЗ У БОСНИ - БиХ

Дугометражни играни филм
Режија: Емир Капетановић
Продукција: Emote
Предложени износ у РСД: 5.160.000

Деда Мраз у Босни је пројекат који се заснива на једноставном предлошку, на покушају једне глумачке трупе да одрже представу о Деда Мразу за локалне клинцце у једном босанском селу. Но, оно што би требало бити најједноставније и нормално, постаје повод за најлуђе и најтужније преокрете. Сценарио одлично описује сав чемер и надреалност живота завађених народа у малом окружењу, безизлазност која нас окружује. Изазива врло јаку емоцију, гледалац може у исто време да плаче и да се смеје, што је одлика успешних трагикомедија. У неким тренуцима хумор подсећа и на неку врсту наставка сарајевских *Надреалиста*, на време док смех није преузела туга и очајање.

Комисија сматра да је овај пројекат битан за све народе у нашем региону, а међународне политичке тенденције показују да је то горка пилула и упозорење које може да нам помогне у сагледавању надолazeћег глобалног општег лудила подривања мржње међу нацијама која се шири као вирус.

3. НАЗАД - Немачка

Дугометражни документарни филм
Режија: Борис Десподов
Продукција: Сервиа филм - Милош Љубомировић ПР
Предложени износ у РСД: 2.820.000

Дугометражни документарни филм *Назад* открива и анализира нарастајуће десничарске идеје у Европи, које инклинирају тоталитаризму, националзму и

расизму. Претходна верзија пројектног досијеа, патила је од недовољног ауторског уплива из Србије. Један од најпроминентнијих српских монтажера, Драган фон Петровић, и награђивани млади директор фотографије, Стефан Ђорђевић, сходно променама описаним у продукцијској експликацији, дају значајан уметнички допринос и неопходан баланс ауторском делу екипе филма. У међувремену, пројекат је подржан и на мањинском копродукционом фонду у Бугарској. Продуценти су приложили убедљив визуелни материјал измонтиран од до сада снимљеног материјала, који је Комисију додатно уверио да ће ово бити тематски и визуелно снажан, и за Србију релевантан документарни филм. Иако је Борис Десподов веома значајан бугарски аутор, несвакидашња околност да један документарцац у фази продукције има обезбеђену и дистрибуцију у копродукционим земљама (Немачкој и Бугарској), и светског агента продаје, представља додатну снагу пројекта и гаранцију да ће овај филм бити успешан и гледан и изван оквира својих примарних земаља.

4. ИЗНЕНАДА - Турска

Дугометражни играни филм

Режија: Мелиса Онеел

Продукција: Digitalkraft

Предложени износ у РСД: 4.740.000

Изразито поетичан, а у исто време крајње животан сценарио у коме главна јунакиња, Рејхан, изненада проживљава драматичну кризу идентитета. Кроз преиспитивање односа са мајком, сестром и мужем, те давнашњег избора да живи емигрантским животом између Немачке и Турске, протагонисткиња одлучује да се склони из сопственог живота, и да се, дајући себи времена и простора за интроспекцију, суочи са последицама хроничног неиспољавања сопствених тежњи. Овај тајни, интимни свет главне јунакиње, доноси јој нови посао, нове односе са новим људима, и потпуно нову перспективу - све до Рејханиног буквалног нестајања (стања невидљивости), које се ишчитава као метафоричко губљење старе себе, у нади да ће напослетку успети да чује и увиди своје суштинско биће.

Пројекат *Изненада* је по други пут пријављен на конкурс за мањинске копродукције. Ауторке и продуценткиње су доставиле веома јасну генезу нове верзије сценарија, са прецизним описима и пропратном аргументацијом начињених промена. Увођење новог лика, те промене у финалним сценама невидљивости главне јунакиње, учинили су да овај сценарио у новој верзији до самог краја одржи конзистентан ниво квалитета. Поред младе, успешне турске редитељке и значајно искусније сценаристкиње, ауторској екипи умногоме доприносе изврсна српска монтажера, Јелена Максимовић, као и експертиза и искуство Digitalkraftа у продукцији визуелних ефеката којима овај, у визуелном смислу захтевни пројекат, обилује. Треба напоменути и да је *Изненада* један од ретких пројеката у већинској продукцији Турске који бива подржан у оквиру мањинског конкурса ФЦС, те да се подршком овом филму додатно поспешује потенцијална сарадња са овим потентним копродукционим партнером.

5. БУМБАРОВ ЛЕТ - Хрватска

Дугометражни играни филм

Режија: Антонио Нуић

Продукција: Zillion Film

Предложени износ у РСД: 5.560.000

Бумбаров лет Антонија Нуића, је сценарио за дечји филм, који се дешава за време распуста на острву. Долазак Франа, дечака из Загреба са бујном маштом, покреће лавину догађаја за локалне клинце. Има ту свега за добру причу, љубави, борбе, ванземаљаца, ноћних авантура, кријумчарења миграната и великог преокрета на

крају. Комисију је све то подсетило на нека сретнија времена, када су још дечји филмови заузимали битно место у нашем одрастању. Волели бисмо кад би се такви филмови поново снимали. Сматрамо да овај сценарио има квалитет да освоји ширу публику и да буде деци у региону филм која им може постати један од оних филмова којих се сећају, део детињства. Комисија препоручује овај пројекат за подршку.

6. ЗАЛИВ - Црна Гора

Дугометражни играни филм

Режија: Драгутин Ђуровић

Продукција: Октобар филм

Предложени износ у РСД: 4.620.000

Мелодрамска радња, са драматуршки добро обрађеним ликовима и динамиком трилерских заплета, утемељена је у реалном временском и просторном оквиру. Уверљиво је оживљен ехо великих историјских догађаја уочи и у току почетка Првог светског рата. Изненадно појављивање Бокељке Лизе у успавану пасторалну средину и загонетни нестанак њеног мужа Данијела, британског шпијуна, покреће след догађаја у који су уплетени аустроугарски поручник Ото и капетан и локални трговац Иво. Потрага за Данијелом разобличава дотадашњи привидно складан суживот различитих вера, нација, политичких опредељења и лукративно мотивисаних релација и покреће вртлог интрига, сукоба и интимних тајни. У драматичном расплету гину и Ото и Иво, а Лиза и Данијел одлазе у неизванстан судбински исход.

Пројекат *Залив* је типичан пример потенцијалног блокбастера са свим предностима и недостацима таквог креативног приступа. Иако без експлицитних претензија идејно ангажованог остварења, свесно смештање радње у минули временски простор, ипак, не може да прикрије њено метафорично одсликавање садашњости.

Осим тога, филм попуњава, на овим просторима неоправдано дуго, упражњену нишу допадљивих кинематографских остварења која лако налазе пут до бројне публике. При том, концепт задржава неопходну дистанцу од кича и не кокетира са ниским страстима, што се пречесто правда интересовањем гледалаца.

Радња се одвија у импресивно сликовитом амбијенту Боке которске, што пружа, не најмање битну, могућност и за афирмативну презентацију изузетно атрактивних локација. Учешће два међународно позната глумачка имена, као и значајно учешће креативних сарадника из Србије, уверило је Комисију да вреди подржати овај пројекат изгледног успеха код публике.

7. ПАВИЉОН - БиХ

Дугометражни играни филм

Режија: Дино Мустафић

Продукција: Monte Royal Pictures International

Предложени износ у РСД: 4.500.000

Сценарио филма *Павиљон*, заснован на добром књижевном предлошку, холистички обрађује свевремене, универзалне теме духовног и физичког ропства, насушне људске потребе за слободом, односа страха и храбрости у њеном освајању. Оно што пројекат *Павиљон* чини својственим је визура из које се ове теме фокусирају. Радња је смештена у старачки дом, где су тортури и континуираној ерозији људског достојанства изложени припадници бројне, а маргинализоване друштвене групе, одбачене од друштва у фази квази-либералне трансформације као *потрошени људски ресурс*. За разлику од адолесцената, којима, у освајању слободе, недостају

знање и искуство, старима, на другом крају генерацијског спектра, недостаје физичка снага и нада у будућност. Шта се дешава када се то промени, како изгледа *револуционарна правда* људи који немају шта да изгубе, који не учествују више у ефемерним играма моћи, зависности, уцена и свеколике трговине. Жанр црне комедије или *револуционарне бајке* чини ове тешке теме питким, филмичним и досежним публици свих животних доби и са свих простора, нарочито, бивше државе. Осим тога, значајно учешће сарадника и глумаца из Србије, поткрепило је став Комисије да овај пројекат подржи.

8. ПЛАНЕТА 7693 - Црна Гора

Дугометражни играни филм

Режија: Гојко Беркуљан

Продукција: Cinnerent

Предложени износ у РСД: 4.500.000

Пројекат за дечији филм о проживљавању породичних трагедија кроз визуру дечака који реалност доживљава и тумачи на маштовит начин, налазећи подршку у фантазији, поп култури и - себи самом. Ултимативна утеха родитељима да се сво добро и суштински труд уливен у децу, и поред свих свакодневних стресова и проблема, у њима ипак акумулира и чучи спреман да се испољи када је важно. На прошлом конкурс, овај сценарио је био веома високо оцењен од стране Комисије. Нова продуцентска експликација детаљно описује уметничке и продукционе помаке који су се у међувремену десили - додатно финансирање и даљи развој сценарија у смислу додатног стилског прилагођавања у правцу филма за децу. Комисија посебно похваљује промишљену и убедљиву редитељску мотивацију и експликацију, које не остављају места за неизвесност о томе зашто ће и на који начин овај материјал бити снимљен и монтиран. Додатна вредност овог пројекта је чињеница да највећи део креативног тима долази из Србије. Дечији филмови су на овим просторима ретки и веома нам је драго да смо на овом конкурс у могућности да подржимо два изузетно квалитетна дечија филма из региона.

9. ЛЕНА И ВЛАДИМИР - Македонија

Режија: Игор Алексов

Продукција: Терирем продукција - Иван Јовић ПР

Предложени износ у РСД: 4.500.000

Ангажована социјална драма о две изгубљене душе. Прича о лепотици и звери, губитницима и бегунцима од својих личних трагедија. Прича о сусрету понижених, прогоњених и одбачених и спасењу поновним откривањем истинске, чисте љубави у најнеочекиванијим животним околностима. Оно што овај филм чини посебним је надахнута поетика надреалних слика, Шамбале и манастира с вечитим пролећем, расцветалим цвећем који постоје у срцу сурове зиме. Попут Маркесовог Маконда овај филм отвара утопијске слике које постоје у нашем миту о снази доброте и спасењу кроз човечност и љубав. Овај филм је побуна против данашњег света злостављања, корупције, насиља и похлепе. Упозорење аутора да уколико не постане бољи, прети му пад у примитивизам и ново, модерно дивљаштво. Целокупна копродукциона и ауторска екипа из свих земаља копродукената даје добар пример сарадње регионалних филмских центара посвећених очувању специфичног културног миљеа и традиције својих блиских простора. Снимање филма је предвиђено на лето 2021. на локацијама у Северној Македонији. Постпродукција слике и звука предвиђена је у Србији. Ауторски допринос делу дају и српски композитор и монтажер слике. Комисија ФЦС подржава овај пројекат, са великом

надом да ће ово бити филм који ће на поетичан и достојанствен начин дочарати све елементе ове велике идеје о могућем и нужном избору између наказности и зла и наше човечности.

Образложења Комисије за остале пријављене пројекте (по редоследу пријављивања на Конкурсу):

ДУНАВ - Русија
Режија: Љубов Муљменко
Продукција: Art & Popcorn

Овај пројекат, на претходном конкурс у већ разматран и одбијен услед недовољне оригиналности сценарија и неуверљивог комерцијалног и фестивалског потенцијала, у својој изведби (будући да је Комисији овога пута предат измонтиран филм) није изнедрио додатни квалитет. Клишеизирани, готово наивни прикази бонвиванског живота са београдске маргине, као и по квалитету веома неуједначена глумачка остварења, унели су додатне сумње у овај пројекат и нису убедили Комисију да се *Дунав* нађе међу подржаним пројектима.

ПУЛА - Хрватска
Дугометражни играни филм
Режија: Андреј Коровљев
Продукција: See Film Pro

Сценарио почива на пресеку избегличке трауме оличене у лику 35-годишњег Махира, избеглице из Босне и одрастања младе шеснаестогодишње Пуљанке Уне, која такође има своју личну трауму, трауму одрастања без оца (који је као Србин напустио своју породицу услед ратних догађаја на подручју Хрватске). Њих *везује* и заједничка локација, хотел *Пула*, очигледно некадашња иконична локација овог истарског града, сада претвореног у избеглички центар поред кога се одвија живот адолесцената у ноћном клубу. Ова социјална психолошка драма поприма веома очекивани и најављени карактер мелодрамског жанра. Филм је пун драматуршких стереотипа и предвидивих решења која указују пре на локалне него универзалне вредности. Како ће овај сценарио пратити неко ко уопште није упућен у драму распада Југославије? (на пример, шта значи *српско* порекло оца главне јунакиње, без кога је немогуће пратити њен лик и дешавања у овом филму, за неког ко ништа не зна о положају Срба у Хрватској у тренуцима распада Југославије?)

У другом, али веома значајном слоју филма налазимо се и на терену латентно присутне политике (искључиви фокус на бошњачке избеглице као резултат српске стране рата, смештање филма у временски контекст Сребренице, док је, на пример, апсолутно прећутан егзодус српског становништва из Хрватске који се у смислу филмског времена дешава док траје радња филма). Оваква временска контекстуализација сценарија сигурно не доприноси уравнотеженом и вишеслојном представљању духа времена и тешког наслеђа југословенских ратова.

ГЛАВА ВЕЛИКЕ РИБЕ - Хрватска
Дугометражни играни филм
Режија: Арсен Оремовић
Продукција: Делириум

Глава велике рибе је сценарио о последицама ратова из деведесетих. Према речима продуцента она је више посвећена садашњем времену које на тихи начин разара

протагонисте и доводи до неочекиваних нових решења за њихово преживљавање. Ради се о сценарију са добро вођеним ликовима и важној теми за Хрватску. Нажалост, поред лика ветерана, који је слојевито осмишљен, као и лика жене, који имају неки развој унутар приче, лик брата који постаје антијунак је за драму ове врсте, сувише стереотипно и једнодимензионално осмишљен. Такав лик би одговарао неком жанровском филму, лакој комедији, а не драми која покушава (како је најављено) озбиљно промислити данашњицу и животе људи затечених у њој. Мотиви борбе малог човека против локалних моћника и превараната су нам познати, но Комисија сматра да она не прави помак или нови оригинални угао у тој теми.

СИГУРНО МЕСТО - Хрватска
Дугометражни играни филм
Режија: Јурај Леротић
Продукција: Film Deluxe International

Филм *Сигурно место* хвата се у коштац са једном од најболнијих животних, а истовремено и најизазовнијих креативних тема: болешћу и смрћу. Чињеница да је реч о душевној болести чини тему још трауматичнијом и изазовнијом. Овај пројекат нема, дакле, тематску препреку, која је много присутнија у стварности, него у фикцији. Препрека се крије у приступу. И то не без разлога. Теме сте или преблизу, јер сте је проживели, као аутор у овом случају, или сте предалеко да би је осетили. И ту лежи проблем овог филма. Аутор, који покушава да филмским наративом ни на који начин не вулгаризује проживљавану бол, по мишљењу Комисије, не налази прави пут до оних којима је филм намењен: већини људи који, на срећу, нису доживели ту трауму. А за то мора да користи комуникативнији изражајни метод, уверљивију паралелу са животом сваког од нас који сутра може доживети то исто. Вредно је промислити да ли је приказивање болести и смрти као *жанровски једнодимензионалан успутни мотив* у корелацији са *новим почетком* сасвим погрешан пут, или се одговор налази негде у средини. Филмски медиј пружа небројене могућности да се допре до ума и срца гледалаца. Надамо се да ће аутор у томе успети. Комисија сматра да овај пројекат треба пратити и уз назначену концептуалну дораду, поново га размотрити. За сада пројекат није зрео за подршку.

СУПЕРМАРКЕТ - Црна Гора
Дугометражни играни филм
Режија: Немања Бечановић
Продукција: Zillion Film

Концептуални пројекат који под лупу ставља свеprisутни проблем конзумеризма, доводећи га до апсурда. Пројекат је у последних годину дана већ био представљен Комисији за мањинске копродукције. Тада је уз пројектни досије била достављена и измонтирана верзија филма, коју је Комисија оценила предугом за сценаристички предлог од ког је потекла, те изразила мишљење да би за приложени сценарио средњеметражни или чак краткометражни формат био адекватније решење. Продуценти су на овај конкурс послали непромењен сценарио, без видео материјала. Будући да претходни коментари Комисије нису узети у обзир, а пројектни досије се, осим промене српског копродуцента и финансијског плана није променио, становишта смо да овај пројекат не треба подржати.

ХОРИЈА - Румунија
Дугометражни играни филм

Режија: Ана Марија Команеску
Продукција: Biberche Productions

Road movie и филм одрастања седамнаестогодишњег главног јунака су основне жанровске одреднице понуђеног сценарија. Тежиште је стављено на спољашње путовање главног јунака, па се, стога, појављује доста драматуршких произвољности, случајности па чак и клишеа. То има за последицу да су унутрашњи свет и психолошка метаморфоза главног али и споредних ликова дати елементарно, више као скице него дубоко развијени карактери.

У смислу горе поменутих жанровских одредница као и целокупне наративне структуре са овако постављеним ликовима, овај сценарио не одише оригиналношћу и иновативношћу што је и предуслов развоја филмског језика.

ЛУТАЛИЦЕ - Литванија
Дугометражни играни филм
Режија: Шарунас Бартас
Продукција: Biberche Productions

Литванска прича о девојци из сиротишта *Симони*, која се због смрти своје баке враћа у своје родно село заправо је прича о потрази за оцем и сопственим идентитетом обележеног одавно изгубљеном емотивном равнотежом. Пут ка оцу постаје заправо нека врста road movie-ја коју одређује наративна линеарност. Она је дата готово у форми документарног филма. На жалост, пут ка оцу, и симболички и реалистички обележен је и оптерећен тематским клишеима, тако типичним за европске земље изникле на развалинама постсовјетског друштва: насиље, наркоманија, трговина сексом, убиство, социјални изолационизам, депресија... Дакле, на тематском плану ништа ново у смислу аутентичности идеје, теме и садржаја сценарија. Ово је глобални утисак који прати читање овог текста, без обзира на условни *happy end*, као и на поетско философске инсерте који се повремено појављују у крајње реалистичној структури филма.

Уједно, ово је и основна примедба Комисије која сматра да овакав сценарио не садржи довољну привлачност за домаћи културни простор, без обзира на несумњиво значајан успех претходних ауторових филмова на међународном плану.

СУНЧАНИЦА - Чешка
Дугометражни играни филм
Режија: Шћепан Фок Водражка
Продукција: Аеронаут

Трилеровски сценаристички предложак о трагичном завршетку породичног летовања, током којег врелина у зениту на површину извлачи проблематичну прошлост главних ликова, а садашњост доводи до усијања и пожара, метафоричког и буквалног. Иако је редитељ у својој експликацији прецизно описао поступак који жели да спроведе, обилато се користећи екстерним елементима који потенцирају стање свеопште унутрашње (у односима) и спољашње (климатске) врелине, доминантан утисак који сценарио одаје је стерилност, клишеизиране метафоре и одсуство аутентичне страсти и висцералности које редитељ претпоставља. Формална потврда ангажовања главних глумаца је изостала, те ни ова потенцијална снага пројекта није могла бити узета у обзир. У техничком смислу, пројектни досије је веома неуредан, имена ликова су другачија у различитим пројектним документима и стиче се утисак да је апликација рађена са недовољно пажње. Комисија не препоручује овај пројекат за финансирање.

BISCHOFSHOFEN - Хрватска
Дугометражни играни филм
Режија: Игор Мирковић
Продукција: Мајор Том филм - Мирослав Терзић ПР

Неспорно интересантан, трагикомичан филм о фрустрираним људима, незадовољним својим животима, и њиховој патолошкој потреби да створе свој виртуални свет лажи. Филм који је заправо истина о новом времену у коме ослобођени аватари укидају просторну димензију и непорециву истину о реалности. Међутим, разумевајући неопходност и важност фазе припрема и фиксирања буџета, а према достављеном плану продукције филма, Комисија је уочила да фазу правих припрема, продуцент планира тек у априлу 2022. године. Обзиром да су у овом тренутку на Конкурсу ФЦС приспели филмови који су тематски такође веома актуелни и продукционо много даље одмакли у непосредним припремама, став Комисије је да су самим тим ти филмови и ургентнији за реализацију. Поред тога, у овом тренутку тражени износ је превелик у односу на постојећи буџет ФЦС намењен за финансирање мањинских копродукција.

ПОСЛЕДЊИ УЛОВ - Румунија
Дугометражни играни
Режија: Адриан Воицу
Продукција: This and That Productions

Донекле промењени сценарио сада са нешто промењеним насловом (*Последњи улов* уместо *Улов*) као да има задатак да потврди или оповргне ауторову тезу, односно текст који је исписан као део сценографије у сцени у подруму негде још са почетка филма: *реалност је фикција* *вс* *фикција је реална*. Наиме, прича о младићу Самију (сада у овој верзији има 37 а не више 30 година) који свој интимни живот, па и однос са својом нешто старијом девојком, опсесивно бележи кроз визуру камере, једног дана претвара се у животну драму. Тај дан је заправо вече када се главни јунак нађе на улицама Букурешта током антивладиних демонстрација. И ту, тачно негде на половини филма, долази до потпуног преокрета. Као да читамо - гледамо два филма. Први део, који предуго и преопширно наративно дефинише интиму главног јунака разапетог између мајке и девојке, али и дефинише атмосферу у друштву са пуно референци на румунску револуцију из 1989. Нажалост, ове референце су дате у виду врло транспарентних и безличних реплика које изговарају углавном споредни ликови у филму (на пример: “Ја сам била свесна заточеништва за време комунизма, али ми машта није помогла”, “Рационално нисмо имали шансе да одредимо шта ће се даље десити, са лажним информацијама и цензуром. Имагинарно смо имали шансе”, “Шта бре! Јел неко могао у овој земљи да замисли да можемо изаћи у било које време да протестујемо кад год нам се ћефне? Шта причаш! Не би ми кроз главу прошло” “Научни рационализам је пут према слободи! итд).

Други део је сушта супротност започетом филму. Сценарио напушта нарацију интима, пуне интелектуалне игре и вербалних алузија, и поприма релистичко документарни карактер. Наиме, готово цео други део филма одвија се у полицијском комбију осликавајући бруталност румунске полиције (овде је неизбежна асоцијација на филм *Clash* Мохамеда Диаба из 2017). Дијалози у комбију постају огољено директни и хиперреалистички, а радња поприма дух документаризма. И на крају филма, када главни јунак разбија своју камеру, питамо се да ли је тај његов гест довољан да се потврди или оповргне већ поменута ауторова теза *реалност је фикција* *вс* *фикција је реална*? Или је реч о стилској неусклађености, наративној

недоследности која се после свега завршава поново у свету интима главног јунака, чији је унутрашњи свет изгледа за нас, чланове Комисије, остао недовољно спознат.

КАКО ЈЕ ДОШЛО ДО ШОРЕ - Хрватска

Краткометражни играни филм

Режија: Андреа Славичек

Продукција: All Inclusive Films

Кратки филм о злостављању у породици и одрастању. Ауторка је изабрала угао гледања из субјективног погледа и осећаја стварности главне протагонисткиње. Злостављача никад не приказује, предмети који су за њега везани (кола, чизме итд.) се појављују као његово отелотворење. На тај начин ауторка креира од злостављача митско биће са чим истовремено избегава суштину јер као што у редитељском концепту пише, и главна протагонисткиња избегава суочавање са главним проблемом. На тај начин, нажалост, и гледаоцима главни проблем филма може остати неразумљив и неуверљив. Због редитељског концепта баналност зла се не може сагледати у свом својем ужасу, који лежи у чињеници да су људи који извршавају такве злочине људског лица, исти као и сви *ми*, наши најближи, суседи, људи поред којих пролазимо свакодневно и који се утапају у *досадну* свакодневницу и баш због тога никад не знамо одакле вреба опасност. Поетизовање зла у сценарију доводи до вештачке конструкције, манипулације која штрчи и више слаби иначе интересантно и у деловима добро и животно написану причу, него што је појачава. Комисија не препоручује овај пројекат за финансирање иако сматра да пројекат поседује вредности, због којих може постати временом и са додатним промишљањем и одличан.

ПРОСЛАВА - Хрватска

Дугометражни играни филм

Режија: Бруно Анковић

Продукција: Баш Челик

Овај сценарио у четири елиптичне епизоде који третира питање баналности зла и малог човека / наивног војника чија се судбина, из мање или више тривијалних разлога, на нашим просторима понавља кроз историју. У атмосфери тескобе и константне, блиске опасности, ауторка сценарија за награђиване *Дневник Дијане Будисављевић* и *Трешње*, сваку од епизода завршава веома упечатљиво: ефектно гради одговор на питање шта је протагонисту довело у драматичну ситуацију с почетка филма, те поставља питање да ли је такав исход (не)оправдан.

Мада су уважене поједине примедбе са претходне процене пројекта и овога пута став Комисије остаје исти. Упркос значајном уделу ауторске екипе из Србије и веома промишљеном плану дистрибуције, овај пројекат поново у новој, оштрој конкуренцији оригиналнијих и свежијих филмских идеја није подржан. Комисија сматра да постоји замор филмске публике да се генеза зла на нашим просторима објашњава сличним ауторским ставовима и поступцима које вреднују углавном фестивалски жирији и ретко их прихвата најшира биоскопска публика којима је филмско дело првенствено и намењено. Међутим, план, да се са предприпремама стартује тек у септембру 2021. а по затварању финансијске конструкције, обезбедиће засигурно продуцентима додатно време за проналажење начина да се овај филм и реализује.

ИНСАН - БиХ

Краткометражни играни филм

Режија: Самир Ходовић
Продукција: Hit and Run Production

У овом кратком филму, како стоји у синопсису, поред осталог, пратимо главног лика по доласку на овај свет, кроз детињство, касну адолесценцију и рат. Пратимо његово заљубљивање у Јовану, девојку друге вере, и живот пре рата. Ствари се почињу компликовати у само праскозорје рата...

Или како стоји у редитељској експликацији "...у том осећају настављамо пратити причу која ће бити испричана кроз пар етапа његовог живота на овом свету, од детињства па до самог рата, где планирам користити временске референце кроз костим, музику и начине снимања који ће гледаоцу омогућити што реалистичнији поглед на његов живот..."

Очигледно је да је овакав садржај примеренији форми дугоматражног играног филма а не кратког. Овде се пошло од претпоставке да је кратак филм *исечак, односно део играног филма*, а не посебна аутономна форма која има своје драматуршке захтеве и законе. Неки од њих могу бити садржани у следећем: успешан кратак филм почива или на једном јунаку, или на једном догађају или на једној локацији а пожељне су и комбинације горе поменутих филмско-драматуршких вредности. Без обзира на ауторов хумани приступ овој болној теми, и његов антиратни став са посебним утемељењем у духовној традицији Ислама, сматрамо да је у краткој форми тешко дочарати све понуђене вредности самог сценарија.

ЗУБИ КРОКОДИЛА - Хрватска
Краткометражни играни филм
Режија: Филип Хераковић
Продукција: НФЦ Филмарт

Иако је сценарио веома добро написан у смислу да садржи литерарне вредности (лепи и уверљиви описи атмосфере, амбијената и локација) и иако носи снажну и на одређен начин и ангажовану тему (породично насиље), Комисија сматра да је овај сценарио ближи духу играног филма него краткој форми. У сценарију постоје 42 сцене, које је тешко уклопити у кратак филм. Сам крај је упитан јер стилски одудара од до тада реалистички вођене нарације. Метафора и симбол, које срећемо у завршној сцени сценарија, напосто као да припадају неком другом филму, а не овом којег смо до сада читали.

АЛО - Бугарска
Дугометражни играни филм
Режија: Стефан Командарев
Продукција: EED Productions

У бугарском пројекту Стефана Командарева пензионерка постаје жртва телефонске преваре, губи своју уштеђевину и сатерана у ћошак постаје курир за преваранте. Сценарио поседује квалитете, она је савремена, описује интересантну животну ситуацију. Но све је засновано на том преокрету и прича не успева да добије универзалну ширину која би је издвојила у поређењу са осталим пројектима. Комисија не препоручује овај пројекат за подршку.

ВЕЧЕРЊИ АКТ - Македонија
Дугометражни играни филм
Режија: Васил Христов
Продукција: Филмоскопија - Јорданчо Петковски ПР

Филмски сценарио настао на основу истоименог *генерацијског* романа који је написао Павао Павличич 1981. године. Будући да је пројекат у последњих годину дана већ био одбијен од стране Комисије за мањинске копродукције, а да се у пројектном досијеу ништа није променило (критика претходно предате верзије сценарија није ни на који начин уважена, редитељска експликација и мотивација су изузетно штуре, у продукцијском и финансијском смислу – пројекат је такође непромењен) мишљења смо да овај пројекат не треба да буде подржан.

КАТАНЕ - Румунија
Дугометражни играни филм
Режија: Ioana Mischie
Продукција: This and That Productions

После светске економске кризе маја 2009. године, у удаљеном румунском селу где сви становници на превару користе државну финансијску помоћ за особе са инвалидитетом, избија паника када локални истражни тим долази у посету. Како се даље каже у предложеном синопсису, “суочавајући се са изазовом, сељани постају пример одговорне, спретне и сложене заједнице за цело друштво. Становници удаљеног села успели су да пронађу интригантан шармантан начин да преживе у глобализованом свету.” Дакле, реч је филму који има пуно главних јунака, од неколико њих из истражног тима, до поприличаног броја сељана, или могло би се рећи да сви они представљају галиматијас идеје *колективног јунака*, пример народне сналажљивости у дуговечном искуству борбе за опстанак у овим сиромашним крајевима. Међутим, проблем настаје управо у карактеризацији тих ликова у циљу жанровске поставке филма која невешто балансира између комедије и социјалне драме, фарсе и друштвене критике. Стога има пуно мањкавости у поставци ликова чији карактери *воде* причу. Њима доминирају поједностављена сценаристичка решења која воде у клише и стереотип. (Сама ауторка у својој експликацији каже да ”ликови у овој причи биће добро познати румунској публици, али и другде, слично ликовима у филмовима Емира Кустурице *Црна мачка*, *бела мачка* и *Underground*, *Збогом*, *Лењине...*). Оваквим односом према ликовима, ауторка је ближа популистичким редитељским решењима, која више могу да воде у поједностављење и наивност, него иновативном ауторском поступку који би отворио нове комедиографске хоризонте у третирању ове значајне теме.

ПРАЗНИК ХРИЗАНТЕМА - Украјина
Дугометражни играни филм
Режија: Simon Mozgovyi
Продукција: Naslafu Films - Иван Марковић ПР

Дугометражни играни филм о пустоши након нуклеарне катастрофе, у којој млада лекарка негује старицу, Исцелитељку, која је под мистериозним околностима једина преживела експлозију изгубивши памћење, представља опомену будућности и неспорно има поетску фантастику коју је већина нових ауторских филмова изгубила. Међутим, Комисија сматра да би, сходно приложеном сценарију, адекватнији формат за овај пројекат био средњеметражни или чак изузетно ефектан краткометражни филм. Додатни проблем је што у овом пројекту нема наших аутора и глумаца и што је тражени износ непримерен тренутном буџету ФЦС одређеном за мањинске копродукције.

КАД ИМАШ 17 ГОДИНА - Грузија

Дугометражни играни филм
Режија: Giorgi Mukhadze
Продукција: Art & Popcorn

Ово је прича о седамнаестогодишњем ватерполисти по имену Амо, који живи с мајком и бабом у стамбеном блоку у предграђу Тбилисија, и његовом одрастању. Током филма овај добар дечак се претвара у дилера и силоватеља. Ово је и љубавна прича о дечаку који се бори са сопственом језидском традицијом и њој својственој институцији уговореног брака. Ово је и прича о савременој Грузији чија је младост разапета између дроге, насиља, сиромаштва и општег незнања, са једне стране и идеје да се земља напусти, са друге стране. Наравно, спас је у одласку у Европу!

Сценарио за овај филм очигледно претендује да буде анализа савременог грузујског друштва, некакав филмски *zeitgeist* трауматичног одрастања на фону социјалне пропасти, али се, нажалост, претвара у бревијар драматуршких решења којим доминирају стереотипи и очекивани садржаји: дрога, секс, насиље, убиство, корупција... Дакле, још један *постсовјетски филм*, из грузијске визуре у коме ништа не сазнајемо нити о љубави, нити о младости, нити о језидској традицији нити о Грузији која проживљава историсјки турбулентан политички и социјални тренутак. Психолошка неразвијеност ликова управо је последица једнодимензионалног садржаја и неуверљивих драматуршких решења.

КАЈМАК - Македонија
Дугометражни играни филм
Режија: Милчо Манчевски
Продукција: Sense Production

Аутор филма *Кајмак* нуди своје виђење тектонских социјалних и психичких померања изазваних транзиционим хаосом. Међутим, креативна преокупација на покушаје ликова из наспрамних друштвених слојева да бег из јалове свакодневице пронађу у остваривању потиснутих дубина еротске маште, по мишљењу Комисије, не постиже жељену, ни умну, ни чулну реакцију. Овако конципирана тема филма, осим што делује артифицијелно, актуелизује вечиту тему односа уметности и етике и отвара питање да ли се *модерна* уметност препоручује категоричким императивом да се свесно одриче сваке зависности од моралних узуса. Комисија је свесна могућег значајног фестивалског потенцијала овог филма, како због афирмисаности аутора, тако и из следећих разлога: помодне релативизације етичких схватања, као анахроних, аутодеструктивног фокусирања на балканске фрустрације, поништавање системски узрокованих класних разлика кроз изједначавање у бесмисленом трагању за привидом среће. Управо ови разлози, који, по ставу Комисије, остављају утисак подилажења тренутно преовлађујућем тренду, остављају мало простора за потврду оригиналности, аутентичности и иновативности и не чине овај пројекат прихватљивим за подршку.

ПОСМАТРАЊЕ - Словенија
Дугометражни играни филм
Режија: Јанез Бургер
Продукција: Ground

Филм инспирисан стварним догађајима када је двадесет хиљада људи у Словенији на фејсбуку уживо гледало брутално премлаћивање младића и нико није позвао полицију. До тренутка када је видео скинут са фејсбука, погледало га је скоро четврт милиона људи. Ово је филмска прича о пасивности и посматрању без

емпатије. За сваку похвалу је изванредан сценарио С. Кољевића, редитељска експликација и намера продуцента да буде нагажована наша сценографкиња и глумци. За свој филм редитељ каже: *Ово је чудан филм. Другачији. Необичан. Филм сиве зоне. Знам да ћу и сам бити у тој сивој зони, као редитељ, ходајући по врло танком леду. Опасно танком. И заиста се радујем томе. Која је сврха снимања филма ако он за мене није највећи Изазов.*

Комисија овом филму са великим буџетом словеначких и италијанских фондова и продуцентата и минималним учешћем ФЦС од 4% жели велики успех, али сматра да на овом Конкурсу постоје исто тако ангажовани и квалитетни филмови које би без наше подршке било немогуће реализовати.

МУЗИКА - Немачка

Дугометражни играни филм

Режија: Ангела Шаналек

Продукција: Dart Film & Video

Дугометражни играни филм *Музика*, Ангеле Шаналек који је окупио велики број страних копродуцентата, на претходном Конкурсу био је насловљен као - *Краљ Едип* и базирао се на транспозицији митске приче о младићу који кад год претрпи губитак, увек нешто и добије јер, на крају чак и слеп, он свој живот осећа јаче.

Овај дугометражни играни филм мада за овај Конкурс делимично преправљен и даље није убедио Комисију да осим значаја српског учешћа у великој европској продукцији треба да буде подржан. Чињеница је да, Иван Марковић као директор фотографије, снимање на локацијама у Србији и ауторка са већ доказаним филмовима на интернационалном нивоу представљају одређену гаранцију за успех овога пројекта. Међутим, Комисија и даље сматра да је чак и овако прерађен сценарио подложен у суштини претходном коментару.

„Филм спада пре у категорију интелектуалних претпоставки и дубоко личног, готово солипсистичког доживљаја света, него у категорију истинског надахнутог текста који комуницира са публиком. “Филм је заснован на миту. Митове карактерише чињеница да ликови нису у стању да избегну своју судбину. Карактеришу их догађаји који изгледају истовремено случајни и неизбежни. Неизбежност је полазна тачка интересовања ауторке која кроз давање савременој личности димензије и тежине мита тежи разумевању те личности без потребе за дубљим објашњењем. Мит представља судбину сваког од нас и ми морамо да издржимо своју судбину. Трајање је предуслов за разумевање тога ко смо”. Због таквог ставе, ауторка нуди текст који је обележен својеврсним *драматуршким глобализмом и постмодернизмом*, и то не само у временском распону од 1980. до 2020. већ и у географском шаренилу, који дозвољава шетњу од планинског грчког села до Лондона. Чини се да је оно што је карактеристично за грчки мит, а то је предестинација, трагична условљеност, изгубило драму у ауторском волунтаризму и ставу да *за разумевања личности нема икакве потребе за објашњењем*. Наш став је да не морамо да издржимо ту предестинирану судбину већ и да јој се супротставимо макар и као Сизиф вечно гурајући трагични камен идентитета. И овога пута став Комисије остаје исти. Реч је о изузетно јакој, оствареној ауторској личности којој се не спори нити једна естетска вредност у њеном раду, али је Комисија склона да и овога пута предност да комуникативнијим пројектима.

ЧУМА - Бугарска

Дугометражни играни филм

Режија: Иван Владимиров

Продукција: Living Pictures

Бугарски сценарио *Чума* је написан на основу историјског романа о куги. У редитељској експликацији редитељ напомиње да му то није била намера али је у међувремену стигла пандемија и налази да постоје паралеле између приче романа и нашег света данашњице. Нажалост сво подударње остаје на тој случајности. Дохватити се историјског романа за екранизацију, треба да постоји ваљан разлог, порука, нешто због чега је он важан за нас данас, као што то постоји у неким успешним филмовима који су снимљени задњих година. Нажалост, сценариста не долази до таквог решења, роман је прилично илустративно пренесен у филмски медиј и због тога Комисија сматра да се пројекат не издваја ни у ком смислу и не доноси ништа ново ни по поетици, ни по поруци, ни по оригиналности због чега би могла имати значај на међународном плану.

ЗЕЧЈИ НАСИП - Хрватска
Дугометражни играни филм
Режија: Чејен Чернић
Продукција: Sense Production

Дугометражни играни филм о одбрани од свеопште природне катастрофе која је само симболички рам слике за преиспитивање конзервативне снаге већине насупрот дилеме протагониста о томе да схвате шта осећају један према другом и да се изборе за слободу сопствених одлука у несклоној околини.

Комисија је са пажњом размотрила све елементе овог пројекта и закључила да у овом тренутку постоје пројекти који имају осим важности теме и евентуалног фестивалског потенцијала и много већи биоскопски потенцијал и свеобухватнију поруку од тематски жанровског диктата и рукописа европских радионица и фондова. Ако је основни концепт ауторског филма, лична слобода и став аутора да не робује жанровима и актуелним трендовима онда је мишљење Комисије да то треба и поштовати и да, у свеопштој коректности и тематски условљеним шаблонима као услови за стварање, филмска уметност постаје епигонски ехо који нема искорак и суштинску комуникацију са најширим гледалиштем коме је превасходно и намењена.

NEW LIFE - Француска
Дугометражни играни филм
Режија: Александар Кузњецов
Продукција: Wake Up Films

Последњи део документарне трилогије о људима испод маргине и основног достојанства људског живота, који захваљујући својој виталности и борби за самоодржањем успевају да се изборе за свој нови живот. Упркос запаженом успеху претходна два дела трилогије и чињеници да аутор овим делом затвара круг вишегодишњег бављена темом, већина чланова Комисије сматра да оваква врста обсервационог документаризма (праћења јунака током дужег временског периода), ствара само привид *аутентичне документарне истине*, док такав садржај веома лако може склизнути у домен провизорних тумачења, дискутабилног нивоа истинске креативности у стилско-поетском или формално-структуралном смислу.

РЕКА - Грчка
Дугометражни играни филм
Режија: Харис Рафтогианнис
Продукција: Станковић и синови

Дугометражни играни филм о два света која паралелно егзистирају без могућности да се разумеју и прихвате. Две обале са невидљивим коритом којим тече река њихових живота и питање како помирити устројство природе или успоставити разумевање супротстављених. Да ли је љубав одговор? По мишљењу Комисије овај тежак и мрачан филм који све време провоцира гледаоца не разликује се од много сличних филмова у којима је једина добит и ослобођење од тескобе, излазак из биоскопске сале када крене одјавна шпица. По мишљењу Комисије, уколико се овај филм дохвати поетског реализма и побегне из властите туробне природе својих слика и атмосфере очаја, постоји могући фестивалски потенцијал, али биоскопски живот овом филму неће бити свакако присут ружама.

КЕНТАУРИ НОЋИ - Шпанија

Дугометражни играни филм

Режија: March Recha

Продукција: Red Art Workshop

У редитељској експликацији се наводи да постоји шест црно-белих филмова са средине двадесетог века, од Буњуелове *Виридиане* и *Лос Олвидадоса*, преко Бергмана и Пазолинија до Хјустона, који су по редитељу почели да визуелно конструишу *тело* пројекта. Та изјава делује зачуђујуће храбро, изазовно јер се ради о ремек делима филмске историје. Сценарио који се бави групом слепих људи по неким површним карактеристикама заиста подсећа на споменуте филмове. Дубља анализа нажалост показује колико је то само површинска, *ларпурлар* конструкција. Ликови су неразвијени, а што је најгоре, стереотипни. На пример лик госпође Конксите која нема никакву важност за целину приче, добија потпуно неразумљиво велику улогу у филму и зачуђујуће је стереотипно и безидејно написан. Сама радња је неразумљива и збркана. Линије радње и осталих протагониста су невешто постављене, постају сврха самој себи. Док читамо имамо осећај да је могло и овако али и сасвим другачије да буде написано. Као да је важније снимити филм од тога шта желимо рећи филмом, запостављајући публику. Комисија не препоручује овај филм за подршку.

КОРАК НАПРЕД, НАЗАД ДВА - БиХ

Краткометражни анимирани филм

Режија: Алета Рајић

Продукција: Лилит

Краткометражни анимирани филм *Корак напред, назад два* по мишљењу Комисије један је од многих већ виђених анимираних филмова који хаос у нашим животима покушава да на комичан начин објасни из угла ефекта лептирових крила. Слично полу-познатом вицу и овај филм измами на тренутак полуосмех симпатије и бива смештен у меморију сличних већ виђених прича. Став Комисије је да у овом тренутку на Конкурсу ФЦС за мањинске копродукције, постоје филмови који су оригиналнији и који ће имати далеко већу гледаност и комуникацију са конзументима, обзиром да постављају озбиљна питања која захтевају и активан лични став и одговор и самоанализу.

ЧАМЛИА - Бугарска

Дугометражни играни филм

Режија: Виктор Божинов

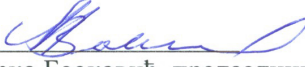
Продукција: Лилит

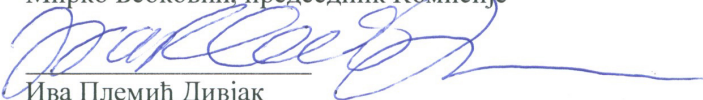
Пројекат *Чамла* се по други пут у последњих годину дана представља Комисији за мањинске копродукције. Будући да претходно изложена аргументација за одбијање пројекта од стране Комисије није уважена и будући да су продуценти приложили исти сценарио и редитељску експликацију (иако је коментар Комисије превасходно критиковао аутентичност и убедљивост третмана теме ескапизма и тежње за поновним проналажењем себе), Комисија не препоручује овај пројекат за финансијску подршку. Чињеница да је филм већ снимљен и измонтиран, сама по себи није довољан разлог да се пренебрегну базични, претходно дефинисани проблеми сценаристичког предлошка и концепта.

ЧЕТВРТИ КРАЉ - Хрватска
Дугометражни играни филм
Режија: Звонимир Јурић
Продукција: Art & Popcorn

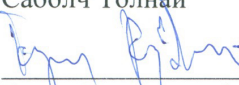
Уочи Божића, Горки Шаин долази на забачено далматинско острво где је одрастао. Он је адвокат који ради за британску компанију која жели откупити најбоље локације од локалног становништва за изградњу марине и виле за стране богаташе. Пратимо његове посете породицама, и схватамо да је *натеран* да игра двоструку игру. Онима који су у тешкој финансијској ситуацији, који су болесни или морају да одшколују своју децу и којима су паре преко потребне он нуди скоро пола мање од онога што добијају они који су у бољој финансијској ситуацији и могу да кажу *не* и у положају су да се ценкају. Сам Горки Шаин је свестан своје контроверзне мефистофелеске ситуације али принуђен је да своју горку улогу игра до краја. Филм нуди изванредан огољени приказ снаге страног профита и губљења и расплињавања свих вредности, части и идеала. У Комисији је ипак превладало мишљење да је филм сувише херметичан, мрачан, углавном за фестивале. Сматрамо да нам је тренутно један од приоритета и враћање публике у биоскопе, иако свесни свих квалитета и уметничке вредности сценарија, овај филм не предлажемо за подршку.

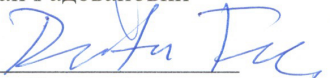
Комисија Филмског центра Србије:

Мирко Беоковић, председник Комисије

Ива Племић Дивјак

Саболч Толнаи

Горан Радовановић

Фети Даутовић